

Baksay Gergely – Szalai Ákos – Asztalos Péter

Ismerjük meg önmagunkat – versenyképességi oldalról is!

A Magyar Nemzeti Bank által első alkalommal publikált Versenyképességi jelentés célja, hogy átfogó és objektív képet adjon Magyarország versenyképességi helyzetéről. A versenyképesség alapos értékelése céljából a jelentés 11 témakört fed le, 100-nál is több indikátort használ, amelyek több mint 90 százaléka objektív. Hiteles diagnózis nélkül ugyanis nem lehet megfelelő és következetes strukturális politikát folytatni, illetve hazánk esetében versenyképességi fordulatot végrehajtani, ami viszont nélkülözhetetlen a közepes fejlettség csapdájából való kitöréshez. A 2010 utáni fiskális és a 2013-tól kezdődő monetáris politikai reformok megteremtették a makropénzügyi egyensúly és a reálgazdasági növekedés Magyarországon korábban nem látott összhangját, az intézkedések egyúttal számos területen hozzájárultak hazánk versenyképességi pozíciójának javulásához is, ami megnyilvánult abban is, hogy Magyarország adósságbesorolása újra mindhárom nagy nemzetközi hitelminősítőnél befektetésre ajánlott kategóriába került. Mindezen eredmények ellenére egyes dimenziókban további előrelépés szükséges a régiós versenytársainkkal szemben fennálló versenyhátrány leküzdéséhez, a sikeres felzárkózás érdekében Magyarország versenyképességének további erősítésére van szükség. A Magyar Nemzeti Bank mandátumával összhangban és lehetséges eszközeivel kíván hozzájárulni ezen cél eléréshez.

A Magyar Nemzeti Bank 2017 október végén első alkalommal publikálta Magyarország gazdaságának és társadalmának strukturális területeit részletesen – idősorosan és nemzetközi összevetésben is – vizsgáló Versenyképességi jelentését. Cikksorozatunkban a jelentés által lefedett versenyképességi dimenziókat, illetve azok fő megállapításait ismertetjük. A cikksorozat első részében a jegybank Versenyképességi jelentésének motivációja és célja mellett bemutatjuk, hogy a jelentés szerkezete és módszertana mennyiben különbözik a globális versenyképességi rangsorokétól. Továbbá összefoglaljuk a 2010 óta elért főbb makrogazdasági és egyéb versenyképességi eredményeket, tendenciákat, valamint bemutatjuk azt is, hogy mely területeken látszik lemaradás hazánk versenyképességében és hol szembesül Magyarország kihívásokkal a felzárkózáshoz vezető úton.

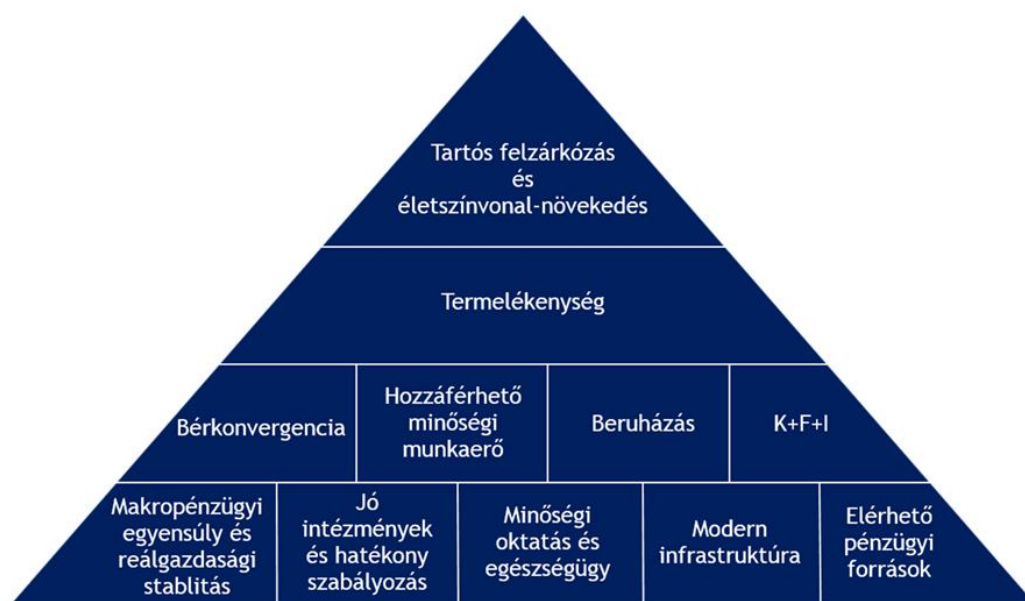
1. Az MNB Versenyképességi jelentésének célja és motivációja

Az MNB által első alkalommal publikált Versenyképességi jelentés célja, hogy átfogó és objektív képet adjon Magyarország versenyképességi helyzetéről. 2016 elején jelent meg a Magyar Nemzeti Bank Versenyképesség és növekedés című monográfiája, amely a téma elméleti háttere és a nemzetközi tapasztalatok mellett elemezte a hazai versenyképességi folyamatokat, illetve javaslatokat fogalmazott meg a versenyképesség javítása érdekében. A Versenyképességi jelentésben ez a munka folytatódik: a korábban lefektetett elvek és javaslatok alapján kerül áttekintésre Magyarország versenyképességi helyzete és annak változásai. A kiadványban olyan területek is elemzésre kerülnek, amelyekre a jegybank hagyományos makrogazdasági elemzéseiben kevesebb fókusz esik, noha jelentősen befolyásolják a hosszú távú gazdasági folyamatokat.

Az MNB számára azért fontos a versenyképesség vizsgálata, mivel az befolyásolja a gazdaság hosszú távú növekedési lehetőségeit és az ország megítélését is, amely tényezők egyúttal visszahatnak a jelenbeli folyamatokra. A strukturális politikára és a versenyképesség vizsgálatára a vezető európai jegybankok – például az EKB, a német vagy a francia jegybank – is egyre nagyobb figyelmet fordítanak. A versenyképességet számottevően meghatározó strukturális területek közép- és hosszú távon befolyásolják a gazdasági szereplők beruházási, megtakarítási és fogyasztási döntéseit, a potenciális növekedést, a pénzügyi egyensúlyt és mindezeket keresztül az elvárt hozamokat, az árszínvonalat és az inflációt is. A 2008-as globális pénzügyi és gazdasági válság kezelése nagymértékben kimerítette a fiskális és a monetáris politika eszköztárát és mozgásterét. Éppen ezért a növekedés felgyorsításához és a tartós gazdasági felzárkózáshoz elengedhetetlen a versenyképesség javítása, amelynek első lépése egy alapos és átfogó diagnózis felállítása.

Megközelítésünk szerint egy nemzetgazdaság akkor versenyképes, ha a rendelkezésére álló erőforrásait optimálisan hasznosítja a lehető legmagasabb szintű, de még fenntartható jólét elérése érdekében. Mivel a sikeres gazdasági felzárkózásnak nincsen egyetlen, mindenkire egyformán érvényes receptje, így a versenyképesség fogalmát sem lehet egységesen definiálni. A versenyképességi pozíció javulása egyes országokban a gyors reálgazdasági növekedést vonja maga után, máshol ez inkább a vezető gazdasági szerep fenntartásában vagy az alapvető minőségi jellemzők (életminőség, fenntarthatóság, környezetvédelem) javulásában jelenik meg. Úgy gondoljuk, hogy a versenyképes gazdasági működéshez elengedhetetlenek a szilárd alapok, amelyek magukba foglalják a stabil makrogazdasági és finanszírozási folyamatokat, az erős és kiszámítható intézményrendszert, a hatékony állami szabályozást, illetve a megfelelő minőségű oktatást, valamint egészségügyi ellátást. Ezekre építve lehet jól működő és kiszámítható üzleti környezetet kialakítani, amely ösztönzőleg hat a beruházásokra és az innovációra, továbbá elvezet a szakképzett munkaerő megbecsülésén keresztül a termelékenység növekedéséhez, ami a tartós gazdasági felzárkózás és az életminőség javításának kulcstényezője.

1. ábra: A versenyképesség stilizált struktúrája, alapjai és célja az MNB értelmezésében

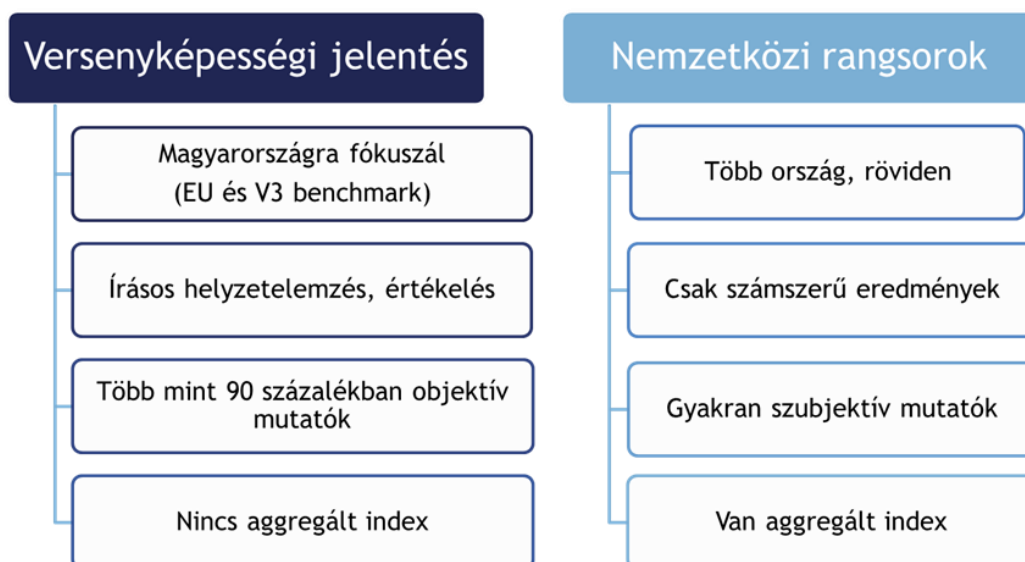
Forrás: MNB Versenyképességi jelentés 2017

2. A Jelentés módszertani háttere

A versenyképességi elemzéseknek két alapvető típusát különböztethetjük meg. Az első csoportba tartoznak azok a nemzeti versenyképességi jelentések, amelyeket általában az adott ország valamely hivatalos szerve bocsát ki, és amelyek elsősorban egy kiválasztott ország helyzetét hasonlítják össze más országokéval. Az Európai Unióban körülbelül egy tucat ország készít ilyen jellegű elemzéseket. Átfogó jellegét tekintve Írország és Lettország jelentése érdemel külön figyelmet, illetve Észtországé, ahol az ország jegybankja publikálja a versenyképességi elemzést. A többi ország esetében a jelentések általában nem terjednek számottevően túl a makrogazdasági folyamatok elemzésénél.

A nemzeti jelentések mellett a másik csoportot az országoktól független intézetek által készített nemzetközi versenyképességi rangsorok jelentik. Ebbe a csoportba tartoznak például a World Economic Forum (WEF) jelentései, vagy a Világbank Doing Business kiadványa. Ezek a nemzetközi rangsorok az országok szélesebb körét vizsgálják, azonban nem tartalmaznak részletes kiértékelést és elemzést az egyes országokról. Jellemzően számszerű eredményeket publikálnak, amelyekből egy olyan kompozit indexet számolnak, amely egyúttal az országok rangsorolásának is alapját képezi. Módszertani szempontból ugyanakkor hátrányuk, hogy gyakran szubjektív mutatókra támaszkodnak, mikor rendelkezésre állnának az adott szakterületen releváns szervezetek által összeállított objektív statisztikák is. Ez, valamint a módszertani változások számos esetben jelentősen torzítják és volatilisssá is teszik az eredményeket.

2. ábra: Az MNB Versenyképességi jelentés és a globális rangsorok főbb karakterisztikai eltérései

Forrás: MNB

Az MNB Versenyképességi jelentése nemzetközi és régiós összehasonlításban, idősorosan és keresztmetszeti vizsgálatok segítségével elemzi a versenyképesség meghatározó tényezőit. Tizenegy témakört¹ jár körül a jelentés összesen 106 indikátor segítségével, amelyek kilencvenöt százaléka objektív mutató. Mivel a jelentés elsődleges célja egy átfogó diagnózis felállítása és a fejlődési irányokra való figyelemfelhívás, ezért az egyes területek és azok mutatói nincsenek egy kompozit indexbe sűrítve. Az elkészített elemzések középpontjában Magyarország áll, amely minden esetben a visegrádi országok és az Európai Unió (illetve adott esetben az OECD országok) átlagával kerül összehasonlításra. Elemzésünk során törekedtünk arra, hogy röviden bemutassuk a számok mögött húzódó – sokszor rendkívül összetett – folyamatokat is, ezáltal is segítve a mutatók értékeinek értelmezését.

Megítélésünk szerint az objektív mutatókon alapuló globális rangsorok hitelesebb képet nyújtanak az egyes országok versenyképességéről. A számottevő mértékben szubjektív, vagyis aktuális benyomásokat tükröző mutatókat használó elemzések (ilyen például a WEF Global Competitiveness Indexe, amelyben 74 százalék a szubjektív mutatók aránya) eredményei érdemben torzulhatnak a megkérdezettek pillanatnyi értékítéletének függvényében. Egyrészt módszertanilag az is kihívást okoz, hogy a felmérésen alapuló mutatók csak megfelelő elemnagyság és reprezentativitás mellett tudnak valós és robusztus képet biztosítani az általuk vizsgált területről. Másrészt a benyomást számszerűsítő felmérések sokszor nem tartalmaznak egységes jelentéssel bíró skálákat a kérdések esetében, így idősorosan és nemzetközileg is erősen korlátozott az eredmények összevethetősége. Éppen ezért az MNB jelentése arra törekszik, hogy minden versenyképességi területre a leginkább alkalmas, lehetőleg objektív statisztikát használja. Megítélésünk szerint szubjektív felméréseknek a másképpen nem mérhető, szűkebb területekre célszerű fókuszálnia. Minden más tényezőre a szakterületeken releváns intézetek, szervezetek (például Eurostat, OECD, Világbank, ENSZ) minél objektívebb mutatóinak használata a célszerű.

3. A 2010 óta elért főbb versenyképességi eredmények

A 2010 utáni évek gazdaságpolitikai reformintézkedései, valamint az ennek köszönhető makropénzügyi stabilitás és gazdasági növekedés megteremtették a versenyképesség javításához szükséges makrogazdasági alapokat. A megelőző időszakban a gazdasági növekedés és a nemzetgazdaság pénzügyi egyensúlyi pozíciója vagy egymás rovására változtak, vagy egyszerre mutattak kedvezőtlen képet (pl. 2007–2010). Az elmúlt években azonban a gazdasági növekedés mellett is pénzügyi egyensúly jellemezte a gazdaságot valamennyi főbb területen (költségvetés, külső egyensúly, infláció, hitelezési folyamatok). A versenyképességi folyamatok átfogó értékelésekor lényeges

---

¹ A jelentés 11 témakört fed le: (i) makrogazdasági környezet, (ii) munkavállalás versenyképessége, (iii) demográfia és társadalomszerkezet, (iv) állami versenyképesség, (v) vállalati versenyképesség, (vi) kutatás-fejlesztés és innováció, (vii) energiapiac versenyképessége, (viii) oktatás, (ix) egészségügy, (x) bankrendszer versenyképessége, valamint (xi) a Magyarországon belüli regionális különbségek. Emellett ismerteti a leginkább elterjedt nemzetközi versenyképességi felmérések és rangsorok hazánkra vonatkozó eredményeit.

a megtett út áttekintése is, különös tekintettel arra, hogy az elmúlt években jelentős reformok történtek számos területen.

2010-ben kezdődött meg az a költségvetési reform, amely – 2012-től 2 százalék körüli szinten – stabilizálta az államháztartási hiányt és tartósan csökkenő pályára állította a GDP-arányos bruttó államadósság mértékét. Az adócentralizáció elmozdítása a munkát terhelő adók felől a forgalmi adók irányába amellet, hogy elősegítette a munkaerőpiaci fordulatot, javította a külső versenyképességet is, amely adóátrendezéshez fedezetet biztosítottak az újonnan bevezetett szektorális különadók. Mindeközben a Széll Kálmán Tervek strukturális reformjai elsősorban a költségvetési kiadások hatékonyságának javításával járultak hozzá a költségvetési pozíció stabilizálásához és a gazdasági növekedéshez, amelynek köszönhetően 2013-ban – 9 év után – Magyarország kikerült az Európai Unió túlzott deficit eljárása alól.

A fiskális fordulatot követően 2013-tól megindulhatott a monetáris politika reformja is, amely az alapkamat tartós csökkentése és az árstabilitás elérése mellett új, nemkonvencionális eszközök segítségével (Növekedési Hitelprogram, Növekedéstámogató Program) támogatta az elérhető pénzügyi források és a reálgazdaság bővülését, a hitelezés teljes befagyásának elkerülését, és nagymértékben hozzájárult a vállalati hitelezési fordulathoz. Szintén nagy eredménynek tartjuk, hogy a háztartási devizahitelek forintosítása és az Önfinszírozási program számottevően csökkentette a gazdaság külső sérülékenységét és javította a hazai monetáris politika transzmissziós mechanizmusát. Mindemellett ezen intézkedések megerősítették a nemzetgazdaság 2010 óta javuló makropénzügyi egyensúlyát, 2013-tól az Európai Unió átlagát meghaladó mértékben élénkítették a hazai gazdasági növekedést, valamint hozzájárultak ahhoz, hogy Magyarország adósságbesorolása újra mindhárom nagy nemzetközi hitelminősítőnél befektetésre ajánlott kategóriába került.

A gazdaságpolitikai intézkedések és a bővülő gazdasági konjunktúra hatására a foglalkoztatási ráta felzárkózott az Európai Unió átlagához, a munkanélküliségi ráta historikus mélypontra süllyedt, miközben a reálbérek tartós és számottevő emelkedésnek indultak, ami növelte a háztartások megtakarítását és nettó pénzügyi vagyonát. Ezen eredményekhez érdemben hozzájárult a munkára és a kis- és középvállalkozói szektorra rakódó adóterhek csökkentése, a Munkahelyvédelmi Akcióterv bevezetése, amely keretén belül ma is mintegy kilencszázezer embert foglalkoztatnak, továbbá a kordedvezményes és rokkantnyugdíjak racionalizálása, valamint az ágazati életpályamodellek bevezetése és a jelentős minimálbér-emelések.

A makrogazdasági mutatókon kívül más területeken is sikerült jelentős előrelépést elérni az elmúlt időszakban. A vállalatok versenyképességét a szabályozási környezet egyszerűsítése és egyszerűsítése segítette. A kutatás-fejlesztés és az innováció eredményességének javításához a ráfordítások növelése és a digitális infrastruktúra fejlődése járult hozzá. A Modern Városok Program keretében több mint háromezer milliárd forintot fordítanak infrastrukturális fejlesztésekre, hozzájárulva a regionális különbségek csökkentéséhez. Jelentősen javult a bankrendszer stabilitása, jövedelmezősége és hitelezési aktivitása, miközben a bevezetett makroprudenciális szabályozások –

például az adósságfék szabályok, vagy az anticiklikus tőkepuffer intézményrendszerének bevezetése – több oldalról is korlátozzák a szektor túlzottan prociklikus működését. Az elérhető emberi erőforrás mennyiségét hosszútávon leginkább befolyásoló termékenységi ráta a 2011-es történelmi mélypontot követően 2012-től növekedésnek indult és 2014-től már meghaladja a régiós országok átlagos szintjét. A születéskor várható életévekben és az egészségesen várható életévekben szintén növekvő trend figyelhető meg, ugyanakkor ezeken a területeken továbbra is elmaradás mutatkozik a régiós országok szintjétől.

Számos olyan területen is előrelépés figyelhető meg, amellyel kapcsolatban az MNB javaslatokat fogalmazott meg a Versenyképesség és növekedés című monográfiában 2016-ban. Az 50 azonosított beavatkozási terület közül 8 esetében már megvalósult a jegybank javaslata, míg további 26 esetében számottevő előrelépés következett be. A megvalósult javaslatok közül kiemelendő a társasági adó és a szociális hozzájárulási adó jelentős csökkentése, a nem teljesítő hitelek arányának érdemi mérséklődése, valamint a lakossági megtakarítások szignifikáns növekedése.

1. táblázat: Egyes versenyképességi mutatókban bekövetkezett javulás Magyarországon 2010 és 2016 között

Mutató neve	2010	2016
Egy főre jutó GDP (USD PPP alapon / fő)	22 277	25 381
Nettó külső adósság (GDP százalék)	54,9	19,5
Bruttó megtakarítás (GDP százalék)	21,0	24,9*
Háztartások nettó pénzügyi vagyona (GDP százalék)	67,9	105,8
Foglalkoztatási ráta (százalék)	48,7	58,0
Munkanélküliségi ráta (százalék)	11,2	5,1
Átlagos adóék (2 gyerekes családok, százalék)	41,7	37,6*****
Bruttó államadósság (GDP százalék)	79,7	73,9
Vállalatok teljes adórátája (százalék)	52,4	46,5*
Be nem szedett áfa aránya (százalék)	21,4****	13,7*
Termékenységi ráta	1,25	1,49
Felsőfokú végzettségűek (30-34 évesek, százalék)	26,1	33,0
Természettudományos végzettségűek (százalék)	18,1	20,8**
Egészségesen várható életévek (életév)	58,6 (nő); 56,3 (férfi)*	60,1 (nő); 58,2 (férfi)*
Internetes bankolást használók (százalék)	19,0	35,0
A teljes vállalati szektor és a kkv-k hitelállományának éves változása (százalék)	-5,9 (teljes vállalat); -6,9 (kkv)	2,0 (teljes vállalat); 8,8 (kkv)
A nemteljesítő hitelállomány aránya (százalék)	16,8***	7,4

*: 2015-ös érték; **: 2014-es érték; ***: 2013-as érték; ****: 2011-es érték; *****: 2018-as érték

Forrás: MNB Versenyképességi jelentés 2017

4. A sikeres felzárkózáshoz szükséges továbblépési irányok

Jelentésünk megerősíti a nemzetközi rangsorok azon következtetését, hogy nélkülözhetetlen az ország versenyképességének javítása, illetve, hogy számos területen van szükség további előrelépésre ahhoz, hogy Magyarország kitörjön a közepesen fejlett országok köréből. A magyar gaz-

daság számára a megfelelő mennyiségben és minőségben rendelkezésre álló humán tőke biztosítása jelenti az egyik legkomolyabb kihívást. Ezen a téren különös nehézséget okoz az, hogy az oktatási, egészségügyi és különösen a demográfiai trendek megváltoztatása és az eredmények elérése csak hosszabb idő alatt lehetséges. A humán tőke mellett figyelmet érdemel a fizikai és a pénzügyi tőke mennyiségének további növelése, illetve felhasználásának, allokálásának minőségi javítása is. Ezek a tényezők azonban rendszerszinten összefüggnek egymással, így a kihívásokra adott válaszokat is komplex módon kell kialakítani ahhoz, hogy azok el tudják érni a kívánt hatásukat.

A magyar gazdaság lemaradásának egyik legjelentősebb tényezője a vállalatok – főként a kkv-k – termelékenységének viszonylag alacsony szintje, ami a hatékonyság javításával és a munkaerő megbecsülésével lenne növelhető. A hazai vállalati szektor termelékenységét számottevő, vállalatmérettől függő dualitás jellemzi. A magyar kkv-k termelékenysége jelentősen elmarad a hazai nagyvállalatokétól, illetve az uniós országok hasonló értékeitől, ami a munkaerő elvándorlásának egyik fő mozgatórugóját jelentő bérkülönbségnek alapja. Magyarországon az egy ledolgozott órára jutó bérköltség kevesebb mint fele a nyugat-európainak, továbbá kb. 20 százalékkal marad el a visegrádi versenytársainkétól. Az Európai Unió országait tekintve a magyar bérszint a hazai termelékenységgel nagyjából összhangban, de kissé alatta alakul, vagyis a hazai bérek a versenyképesség romlása nélkül némileg még emelhetőek – elsősorban a nagyvállalati szegmensben. Az elmúlt években a termelékenységi ráta terén azért nem történt előrelépés, mert a foglalkoztatás igen nagymértékben növekedett, olyanokat is aktivizálva, akik korábban évek óta inaktívak voltak. A kelet-közép-európai régió egészét jellemző feszes és nemzetközileg mobilis munkaerőpiaci körülmények között nélkülözhetetlen a munkabérek további felzárkóztatása – természetesen a termelékenység figyelembevételével. Az olcsó munkaerőre épülő régi, válság előtti gazdasági modell nem tud felzárkóztatást eredményezni. Helyette a tudás- és innovációvezérelt modellre kell átállni, ami a korábbinál nagyobb hozzáadott értéket teremt. A kkv-k termelékenységének növekedése egyúttal hozzájárulhatna a meglehetősen koncentrált hazai ipari termelés és export nagyobb fokú diverzifikációjához is, amely csökkentené a magyar gazdaság függését a nagyvállalatok teljesítményétől.

A termelékenység növeléséhez szükséges a vállalatok működési és szabályozói környezetének további javítása, illetve a vállalkozásokra és a munkára rakódó terhek csökkentésének folytatása. Az állami bürokrácia csökkentése és a közigazgatási eljárások digitalizálása (e-közigazgatás) jelentősen egyszerűsíthatná a vállalkozások mindennapi ügyintézését, továbbá lehetőséget teremtene a kvalifikált munkaerőpiaci tartalékok egy részének felszabadítására. A bankrendszer szintén a digitalizáció erősítésével, a működési költségek csökkentésével és ezáltal a viszonylag magas (főként lakossági) hitelkamatok mérséklésével támogatná a gazdaság fejlődését a jelenleginél nagyobb mértékben. Szintén kiemelt szerepe van a kutatás-fejlesztési és az innovációs tevékenységeknek. A következő évek sikerességét döntően fogja meghatározni, hogy a magyar vállalatok mennyire lesznek képesek megfelelni annak a fejlődési kényszernek, amelyet a gazdasági konjunktúra és a munkaerőhiány együttesen okoznak. Fontos azonban kiemelni, hogy a kutatási és innovációs eredmények csak akkor tudnak rendszerszinten is hatással lenni a gazdaság teljesítményére, ha megfelelően kialakított tudásátadási csatornákon keresztül képesek minél szélesebb körben elterjedni.

Ezt a folyamatot jelentősen megkönnyítik a mindenki számára könnyen hozzáférhető online lehetőségek, azonban lényeges lenne a vállalkozások szemléletének megváltoztatása, hogy nyitottak legyenek mások új ötleteinek befogadására és megvalósítására, valamint az önálló újításokra.

A megfelelő mennyiségű és minőségű humán tőke biztosítása hosszú távon is kihívások elé állít valamennyi európai országot. A javuló trend ellenére továbbra is törekedni szükséges a termékenységi ráta – legalább 2,1-es szintig történő – növelésére, amelynek fontosságát a Kormányzat felismerte és 2018-at hivatalosan is a Családok évének nyilvánította. A magyar egészségügyi ágazat számos kihívással küzd, amelyek megoldása túlmutat a ráfordítások növelésén. Az egészségügyi rendszer egyes részei külön-külön törekednek a költséghatékonyságra, amely viszont együttesen nem a leghatékonyabb megoldásokat eredményezi. Fontosnak tartjuk, hogy az egészségpolitika fókuszába a hosszú távú, rendszerszintű költséghatékonyság kerüljön. A gyógyszerkiadások magas vagy az ágykihasználtság alacsony szintje hatékonysági tartalékot jelent a magyar egészségügyi rendszerben, amelynek megfontolt átcsoportosításával (például prevenciók vagy alapellátási célokra) javítható lenne a lakosság egészségi állapota. Fontosnak tartjuk továbbá, hogy a háztartások közvetlen egészségügyi hozzájárulásai intézményesített formában (egészségpénztárak, egészségbiztosítások) kerüljenek becsatornázásra, amely folyamatok hozzájárulnának a hatékonyság növeléséhez.

Az oktatási rendszer legfőbb kihívása, hogy olyan jövőbeli állapotra, munkaerőpiaci helyzetre készítse fel a fiatalokat, amelynek előrejelzése a gyorsuló fejlődés miatt egyre nehezebb. Éppen ezért elengedhetetlen, hogy hazánkban olyan oktatási rendszert alakítsunk ki, amely elsősorban a folyamatos tanulás igényével és képességével ruházza fel a diákokat a kompetenciák fejlesztése mellett. A jelenleg is fejlesztés alatt álló új Nemzeti alaptantervet célszerű lenne úgy kialakítani, hogy minél inkább törekedjen a diákok képességének fejlesztésére és a gyakorlatorientált tudás biztosítására, amelybe beletartozik az alapkompentenciák, az idegen nyelvek és a számítógépes ismeretek fokozott fejlesztése is.

A vizsgált, közel 110 indikátor közül kiemelt 30 mutató összességében azt tükrözi, hogy Magyarország a területek többségében elmarad a régiós versenytársak teljesítményétől, ám annak mértéke számos esetben kisebb a szubjektív megítélésre is nagyban támaszkodó nemzetközi felmérések által tükrözöttől. Hazánk bankrendszeri és állami versenyképessége nagyobb mértékben elmarad a releváns benchmarkoktól, de a makrogazdasági környezet, a munkavállalás és a vállalati versenyképesség, vagy a K+F+I és a demográfia területein nem szenvedünk szignifikáns versenyhátrányt, sőt van, ahol relatív előnnyel is rendelkezünk. Összegzésként megállapítható, hogy Magyarország – az elmúlt évek javuló tendenciái mellett is – több dimenzióban elmarad a fő régiós versenytársainak teljesítményétől, hatékonyságától, ezért a sikeres felzárkózás érdekében Magyarország versenyképességének további erősítésére van szükség.

2. táblázat: Magyarország stilizált versenyképességi pozíciója a V3 és az uniós országok átlagához viszonyítva a legfőbb versenyképességi mutatók alapján

	Leggyengébb teljesítmény → Legjobb teljesítmény												
Makrogazdasági környezet													
Egy főre jutó GDP													
Munkatermelékenység													
GDP arányos beruházási ráta													
Munkavállalás versenyképessége													
Foglalkoztatási ráta													
Tényleges nyugdíjba vonulási idő													
Átlagos adóék (2 gyerekes család)													
Állami versenyképesség													
Állami közigazgatási kiadások													
Építési engedélyhez szükséges eljárások száma													
Interneten történő közigazgatási ügyintézés													
Vállalati versenyképesség													
Vállalati beruházási ráta													
Vállalatok teljes adóráta													
Vállalatok által fizetett adók száma													
Kutatás-fejlesztés és innováció													
Kutatás-fejlesztési kiadások													
Összefoglaló Innovációs Index													
EU Digitális Gazdaság és Társadalom Index													
Energiapiac versenyképessége													
Villamosenergia ára (ipari fogyasztók számára)													
Gáz ára (ipari fogyasztók számára)													
A gazdaság energiaintenzítése													
Demográfia és társadalomszerkezet													
Termékenységi ráta													
GINI index (jövedelmi alapú)													
Human Development Index													
Oktatás													
PISA felmérés eredménye													
Természettudományos végzettségűek aránya													
Állami oktatási kiadások													
Egészségügy													
Egészségesen várható élettévek													
Egészségügyi kiadások													
Orvosok száma ezer lakosra vetítve													
Bankrendszeri versenyképesség													
Internetes bankolást használók aránya													
Texas-ratio													
Eszközárnyos működési költség és kamateredmény													

Magyarország
  V3 átlag
  EU átlag

Forrás: MNB Versenyképességi jelentés 2017

„Szerkesztett formában megjelent a Portfolio.hu oldalon 2018. január 25-én.”